

Datum
2022-09-27

Er referens
Fi2022/02588
Vår referens
FS

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
henrik.kjellberg@regeringskansliet.se

Remissvar avseende promemorian Avskaffad avfallsförbränningskatt och slopad energiskattenedsättning för datorhallar

TechSverige har beretts tillfälle att lämna ett remissyttrande över rubricerad promemoria (dnr Fi2022/02588).

TechSverige (tidigare IT&Telekomföretagen) är en bransch- och arbetsgivarorganisation för företag inom techsektorn med drygt 1 400 medlemsföretag – som sammantaget har närmare 100 000 medarbetare i Sverige. TechSverige ingår i förbundsgruppen Almega och i Svenskt Näringsliv.

TechSveriges ställningstagande

TechSverige avstyrker förslaget att slopa energiskattenedsättningen för datorhallar.

Promemorian kan inte ligga till grund för ett sådant beslut då den uppvisar ett antal allvarliga brister. I remissvaret redogör TechSverige för några av problemen med promemorian och ärendets beredning. TechSverige anser att det saknas en relevant och tillräckligt genomarbetad konsekvensanalys.

Sveriges anseende som investeringsland hotas

Den viktigaste invändningen TechSverige har rör emellertid inte vår egen bransch – utan tilltron till Sverige som ett stabilt och förutsägbart investeringsland.

Att efter fem år ändra fundamentala skatteregler som har betydelse för en bransch med investeringar på många miljarder kronor skulle bli ett svårt slag för Sveriges anseende. Internationella och inhemska aktörer kommer att fråga sig vilket område som står näst i tur att i ett slag få förutsättningarna för miljardinvesteringar, klimatambitioner och affärsmöjligheter omkullkastade med några månaders varsel.

Regeringen står vid ett vägval. Antingen väljer man att gå vidare med förslaget och riskerar då att svårt skada tilltron till Sverige som investeringsland och digital pionjär. Eller så kan regeringen ta sig an frågan på ett seriöst sätt och kan då bidra till att leda utvecklingen inom digitalisering och den gröna industriella revolutionen och den digitala omställningen.

Sammanfattning av utredarens förslag

I remissvaret kommenterar TechSverige endast det som rör slopad energiskattenedsättningen för datorhallar (nedan datacenter).

Skattenedsättningen för energiskatt på elektrisk kraft som förbrukas i datorhallar slopas. Även möjligheten till återbetalning av skatt på elektrisk kraft som förbrukats för framställning av värme eller kyla som levererats för förbrukning i en datorhall slopas.

Möjligheten att godkännas som frivilligt skattskyldig för energiskatt på grunden att elektrisk kraft förbrukas i en datorhall slopas.

Begränsningen att avdrag för energiskatt på elektrisk kraft som förbrukas i vissa kommuner i norra delarna av landet inte får göras för förbrukning i en datorhall slopas.

Förslaget hotar digitalisering och utveckling inom många områden

Att främja investeringar i datacenter bidrar till Sveriges **digitaliseringspolitiska mål**, där en del handlar om att skapa goda förutsättningar för digital infrastruktur.¹ Varken Riksrevisionens i sin rapport från september i år eller regeringen har utvärderat datacentrens nytta i relation till målen för digitaliseringspolitiken.²

Antalet uppkopplade enheter och mängden genererad data ökar kraftigt genom bland annat **artificiell intelligens (AI)** och **Internet of Things (IoT)**. Staten har också höga ambitioner inom AI- och dataområdena. I Nationell inriktning för artificiell intelligens uttrycker till exempel regeringen att "Sverige ska vara ledande i att ta tillvara möjligheterna som användning av AI kan ge, med syftet att stärka både den svenska välfärden och den svenska konkurrenskraften".³

Smarta städer, smart hälsosektor, smart offentlig sektor, smarta transporter och smarta fabriker bygger på att vi har en stark lokal digital infrastruktur, med datacenter för lagring och bearbetning av en exponentiellt växande mängd data. För att de tekniska lösningarna ska klara av den snabba utvecklingen finns det behov av att lagra och bearbeta data nära där den används. Det bidrar även positivt till energieffektivisering och är ofta i linje med de krav som ställs på skilda verksamheter.

Sveriges datastrategi från 2021 fastslår att Sverige ska vara en ledande datadelningsnation inom AI och digital innovation med syftet att stärka välfärden, konkurrenskraften och ett hållbart samhälle.⁴ Datacentren är en nödvändig infrastruktur för att vi ska nå dessa mål. Även med **5G-utbyggnaden** i Sverige blir investeringar i framför allt lokala datacenter allt viktigare. EU:s digitaliseringsmål fastslår att hela unionen ska ha 5G-täckning senast år 2030.⁵ Sverige ligger nu långt efter i arbetet mot målet och landar i årets europeiska jämförelse, Desi-mätningen, på en föga smickrande plats 21 och faller även i förhållande till övriga digitaliseringsindikatorer tillbaka.⁶

En strategisk målsättning i Sveriges **export- och investeringsstrategi** är att öka Sveriges attraktionskraft för utländska investeringar.⁷ Dessa investeringar görs ofta med långa planeringshorisonter och behöver förutsebara villkor. Det ska gå att lita på Sveriges näringspolitik. Att slopa skattenedsättningen efter bara fem år skadar Sveriges anseende och riskerar att minska vår attraktionskraft, även för investeringar i närliggande och andra branscher.

Datacenteretableringar bidrar till **Sveriges näringspolitiska mål** och skapar värde för hela samhället. Kortsiktigt genom arbetstillfällena och inköp vid byggnation och drift,

¹ Regeringen, Digitaliseringspolitik, <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/digitaliseringspolitik/>.

² Riksrevisionen, Statliga insatser för att stimulera investeringar i datacenter (RiR 2022:18).

³ Regeringen, Nationell inriktning för artificiell intelligens, <https://www.regeringen.se/49a828/contentassets/844d30fb0d594d1b9d96e2f5d57ed14b/2018ai_webb.pdf>

⁴ Data – en underutnyttjad resurs för Sverige: En strategi för ökad tillgång av data för bl.a. artificiell intelligens och digital innovation, <<https://www.regeringen.se/4aa1b8/contentassets/56abce3c5f6447a1a285602718b86ad1/data--en-underutnyttjad-resurs-for-sverige-en-strategi-for-okad-tillgang-av-data-for-bl.a.-artificiell-intelligens-och-digital-innovation>>.

⁵ I Sverige är endast en femtedel av 5G-nätet utbyggt, jämfört med genomsnittet i EU på över tre femtedelar. Enligt RISE Research Institutes of Sweden kommer 5G-utbyggnaden att kräva fler och nya typer av datacenter.

⁶ Digital Economy and Society Index (DESI) 2022. Thematic chapters, <<https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirect/document/88764>>.

⁷ Regeringen, Sveriges export- och investeringsstrategi, <<https://www.regeringen.se/495ad2/contentassets/c29e2e7b7d264492b8392f1c9f63347a/sveriges-export-och-investeringsstrategi.pdf>>.

långsiktigt genom att eftersökt kompetens ser Norden som ett attraktivt tech-kluster och Sverige som kunskapsnation.

Något om ekonomin och datacenter:

- Nordiska rådet uppskattade år 2018 att cirka 20–43 miljarder kronor årligen kommer att investeras i Nordens datacentersektor fram till 2025.⁸
- En investeringsrapport från 2021 uppskattade att cirka 70 miljarder kronor kommer att investeras i kärn- och skalutveckling av datacenter i Sverige mellan 2021–2026.⁹
- Analysföretaget Radar beräknade att datacentrens BNP-påverkan i Sverige är cirka 36 miljarder kronor år 2020 och att den ökar till drygt 71 miljarder kronor år 2025.¹⁰

Promemorians skäl för förslaget

Promemorian har tagits fram på mycket kort tid och det är tydligt att skälen för förslaget inte är väl underbyggda. En fullödig konsekvensanalys hade behövts på ett område där det har gjorts många miljardinvesteringar och ambitiösa klimat- och digitaliseringsplaner finns. Det finns också en förväntan att redan beslutade regeringsstrategier, inlämnade rapporter från statliga myndigheter och annat material som Regeringskansliet i dag förfogar utnyttjas i analysen. Vidare har regeringen själv beslutat om åtminstone ett relevant myndighetsuppdrag som ska presenteras inom kort.

Nedan diskuterar TechSverige skälen som framförs i promemorian inom tre områden.

1. Rysslands invasion av Ukraina och energieffektivisering

Promemorian: Rysslands invasion av Ukraina och agerande på energimarknaden har kraftigt ändrat förutsättningarna för den europeiska elmarknaden. Svenska hushåll och företag står nu inför en vinter med mycket högre elpriser än normalt. Under rådande omständigheter bör datorhallarna ges ytterligare incitament till energieffektivisering och därför beskattas på samma sätt som tjänstesektorn i övrigt.

TechSverige delar bilden av att Rysslands invasion av Ukraina har inneburit förändring för till exempel elmarknaden. Detta kan dock inte entydigt tolkas på det sätt som promemorian ger uttryck för. Vidare, de skäl som anfördes när möjligheten till skattenedsättning infördes har inte ändrats på det sätt som promemorian ger intryck av. Skälen då var behovet av att skapa likvärdighet bland elintensiva industrier och att det fanns fördelaktiga skatteregler i konkurrentländer som Sverige behövde förhålla sig till. Kopplingen är också oklar mellan förslaget och det som tycks vara målet – minskade elpriser och energieffektivisering.

Datacenter är det digitala ekosystemets grundläggande infrastruktur och en förutsättning för att det vi tar för givet ska fungera i ett modernt samhälle. Det gäller särskilt för tech-branschen – Sveriges nya basindustri och grunden för alla andra branschens digitalisering. Techbranschen utgör i dag 5,8 procent av Sveriges BNP och det totala förädlingsvärdet av branschens produkter och tjänster var år 2020 281 miljarder kronor, vilket är nästan lika stort som de traditionella svenska basindustriernas sammanlagda bidrag.¹¹

⁸ Business Sweden, pressmeddelande 20 november 2018, "Investeringar i nordiska datacenter förväntas dubblas till år 2025 enligt ny rapport", <https://www.business-sweden.com/sv/om-oss/media/pressreleaser/pressreleaser/2018/investeringar-i-nordiska-datacenter-forvantas-dubblas-till-ar-2025-enligt-ny-rapport/>.

⁹ Global Newswire, Sweden Data Center Investment Report 2021-2026: Major Investors are atNorth, Bahnhof, Digital Realty, EcoDataCenter, Facebook, Google, Multigrid, Microsoft, Northern Data, <<https://www.globenewswire.com/en/news-release/2021/07/14/2262771/28124/en/Sweden-Data-Center-Investment-Report-2021-2026-Major-Investors-are-atNorth-Bahnhof-Digital-Realty-EcoDataCenter-Facebook-Google-Multigrid-Microsoft-Northern-Data.html>>

¹⁰ Radar, Analys, trender och spaningar om en allt viktigare datacenterindustri 2020, <<https://ss-usa.s3.amazonaws.com/c/308468857/media/16385f60625600ef856702164077406/Analys%2C%20trender%20och%20spaning%20om%20en%20allt%20viktigare%20datacenterindustri%20final.pdf>>

¹¹ TechSverige, Tech – Sveriges nya basindustri, <https://www.omega.se/app/uploads/sites/2/2021/11/tech-sverige-tech-sveriges-nya-basindustri-2021_online.pdf>

Det är värt att notera att Riksrevisionens utvärdering från september i år konstaterar att nedsättningen av energiskatten för datacenter var ”strategiskt betydelsefull ur näringspolitisk synvinkel”. Det är rimligen inte överspelat efter fem år. Vidare var Riksrevisionens slutsats inte att slopa nedsättningen utan att koppla statliga insatser kring datacenter till de energipolitiska målen.

Att efter endast fem år ändra förutsättningarna för väldigt stora investeringar har starkt negativa konsekvenser för Sverige som marknad och landets internationella rykte. Stabila förutsättningar för både inhemska och internationella investerare behövs, särskilt i stora och långsiktiga satsningar.

Beredskap och säkerhet

Nationell lagring av data fyller även en viktig funktion för beredskap och säkerhet. Det försämrade säkerhetsläget och Rysslands invasion av Ukraina understryker snarare bedömningen från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) att dataresurser för lagring och bearbetning är en samhällsviktig verksamhet som MSB beskriver så här:¹²

Verksamhet som tillhandahåller olika former av dataresurser för lagring och bearbetning av information åt andra samhällsviktiga verksamheter alternativt stora mängder organisationer eller personer. Sådana dataresurser omfattar resurser såsom nätverk, servrar eller annan infrastruktur, lagring, programvaror och tjänster. Innefattar exempelvis verksamheter som tillhandahåller molntjänster eller andra centrala digitala tjänster och programvaror.

Internationella datacenter och it-infrastruktur med hög överföringskapacitet kan vara avgörande för att flytta data till säkrare platser vid en konflikt – det skedde efter invasionen av Ukraina i februari 2022.¹³

Att i rådande säkerhetsläge försämrade förutsättningar får både inhemska och internationella aktörer förefaller direkt olämpligt och riskfyllt, även i säkerhetspolitiska termer.

Energieffektiviseringar i branschen

TechSverige delar inte bilden som ges i promemorian vad gäller behovet av incitament för energieffektivisering av datacenter. Arbetet med att minska energiåtgången i datacenter är ständigt pågående. Svenska datacenter tillhör de mest energieffektiva i världen.

Teknisk utveckling har lett och leder hela tiden till ökad energieffektivisering, bland annat i de komponenter som ingår i både servrar och lagringsenheter. Techbranschen har och tar ett stort ansvar att förbättra energieffektiviteten genom bland annat fortsatt teknisk utveckling, tillämpandet av olika former av hållbarhetscertifieringar och att i ökad utsträckning verka för att anläggningar nyttjas optimalt.

Flera datacenter är redan i dag uppkopplade mot lokala fjärrvärmesystem, där så är lämpligt ur ett energieffektivitetsperspektiv och där det finns mottagare för låggradig restvärme. Det finns dock exempel på datacenterägare som kan koppla alla sina anläggningar till fjärrvärmenätet. Det kan leda till återbruk av 90 procent av den energin som tillförs anläggningarna. Uppskattningar från Sollentuna kommun pekar på att datacenter skulle kunna täcka cirka 8 procent av det totala behovet av fjärrvärme. I andra fall har teknikutvecklingen lett till effektiva kylningssystem som inte längre genererar spillvärme.

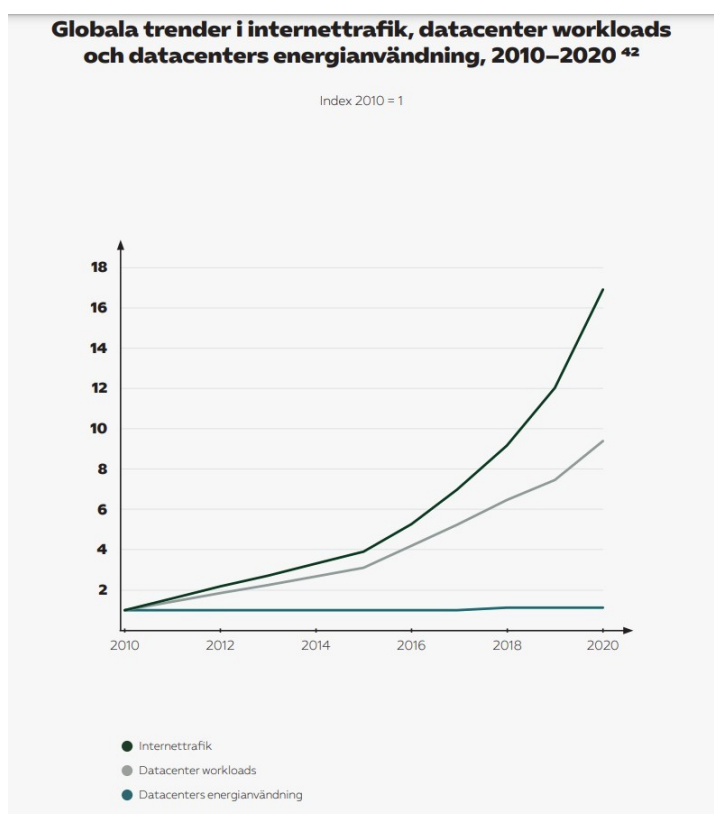
¹² Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Identifiering av samhällsviktig verksamhet: Lista med viktiga samhällsfunktioner, <<https://rib.msb.se/filer/pdf/29800.pdf>>.

¹³ Amazon Web Services, Safeguarding Ukraine’s data to preserve its present and build its future, <<https://www.aboutamazon.com/news/aws/safeguarding-ukraines-data-to-preserve-its-present-and-build-its-future>>.

Många svenska datacenterföretag har ett tydligt hållbarhetsfokus i sitt arbete. De planerar, bygger och driver datacenter effektivt med så liten miljöpåverkan som möjligt.

Den starka ökningen i efterfrågan på datacentrens tjänster kompenseras i hög grad av pågående energieffektivisering av bland annat servrar och datacenterinfrastruktur liksom att allt fler tjänster ligger i moln eller storskaliga datacenter eftersom det i sig möjliggör ytterligare effektivisering och samutnyttjande av resurser.

I sammanhanget är det nog så viktigt att peka på, om än på global nivå, den ökande datamängd som datacenter hanterar i relation till deras energianvändning, se bild nedan. Som framgår har internettrafiken ökat enormt medan energianvändningen knappt rört sig, vilket beror på de ständiga energieffektiviseringarna som pågår kopplat till datacentren.

Källa: TechSverige¹⁴

Energieffektiviteten i datacenter mäts genom beräkningsmetoden PUE (Power Usage Effectiveness). PUE-talet fås genom att dividera den totala mängden energi som tillförs ett datacenter med mängden energi som används för att driva utrustningen i det. De svenska datacentren är betydligt mer energieffektiva än EU-genomsnittet, enligt en jämförelse av PUE-talen.

Flera stora aktörer arbetar också med åtaganden om att minska sina koldioxidutsläpp, att certifieras som nollavfallsanläggningar, att verksamheten ska drivas med 100 procent förnybar energi och att deras reservkraftsgeneratorer ska drivas med miljödiesel som har ett betydligt lägre nettokoldioxidutsläpp än traditionell diesel.

Flera datacenterägare finansierar fossilbränslefri energi, som till exempel åtminstone fyra nya vindkraftparker. Det bidrar till att nå Sveriges klimatpolitiska mål. Vidare investerar

¹⁴ TechSverige, Hållbar tech & Tech för klimatet (2022), <<https://www.almega.se/app/uploads/sites/2/2022/06/tech-sverige-rapport-hallbar-tech-tech-for-klimatet-2022.pdf>>.

flera aktörer stort i forskning för att vidareutveckla klimatsmarta lösningar för lagring och användning av energi (exempelvis med hjälp av vätgas).

Kylningen av datacenter är en orsak till hög energianvändning och internationellt finns det en stor efterfrågan på energieffektiva datacenter. Sverige särskiljer sig med ett kallt klimat som minskar behovet av kylning och en låg klimatpåverkan till följd av en nästintill fossilfri elmix.

Sverige har lägre risk för naturkatastrofer och anses även ha ett stabilt politiskt klimat. Genom att placera datacenter i Sverige minskar techsektorns internationella klimatavtryck. Sverige har därför väldigt goda förutsättningar att vara platsen för de datacenter och andra nätverkslösningar som krävs för att möta den exponentiellt ökande datahanteringen och internetanvändningen – med grön el och minskad energiförbrukning.

Utbyggnaden och användningen av 5G är en viktig åtgärd för att accelerera klimatsatsningarna och techsektorns lösningar beräknas ha potential att bistå med upp till 15 procent minskning av de globala utsläppen av växthusgaser.¹⁵ Tillsammans med IoT och AI kan techsektorn öka förändringstakten till helt nya nivåer brett i samhället, genom de smarta lösningarna som bidrar till effektiviseringar och minskad energiförbrukning.

Konsekvensanalysen i promemorian är ofullständig, inte minst när det gäller frågorna om hur datacenter fungerar och hur energieffektiviseringen utvecklas. Utan dessa grundläggande fakta är det rimligen svårt att utforma ett lämpligt förslag, särskilt under tidspress.

Systemtjänster i energiförsörjningen

Det finns bedömningar om att datacenter kan bidra till flexibiliteten i energisystemet i en inte obetydlig omfattning. Enligt Energimyndigheten har en studie uppskattat att datacenter bör kunna vara flexibla med 35 procent av sin maxkapacitet.¹⁶ Detta är något som bör studeras närmare och ingå i en konsekvensanalys.

Att det saknas kunskap om och förståelse för datacenter och vilken roll de spelar inom energisystemet har även regeringen noterat. Regeringen beslutade så sent som i juni 2022 om ett uppdrag till Energimyndigheten som ska utreda metoder för att följa utvecklingen av energianvändningen för digital infrastruktur och digitala system, i synnerhet datacenters, energianvändning av och påverkan på energisystemet.¹⁷ Att åtminstone invänta återrapportering av Energimyndighetens uppdrag torde vara en minimiåtgärd i den fortsatta beredningen av förslaget.

Alternativ finns – skattenedsättning i Finland och Norge

Som TechSverige beskriver ovan är energieffektivisering med mera redan omfattande i branschen. TechSverige ställer sig därför frågande inför att det i promemorian står att något ”alternativt sätt att uppnå detta [energieffektivisering] har inte identifierats”.

Regeringskansliet har som nämnts tagit emot Riksrevisionens rapport Statliga insatser för att stimulera investeringar i datacenter som redogör för sådana åtgärder i andra länder, som till exempel i Finland och i EU.

I Finland omfattas större datacenter (över 5 MW effekt) av en nedsatt energiskatt på strax under nivån i Sverige: 0,5 euro/MWh. Från och med 2022 omfattas även mindre datacenter (över 0,5 MW effekt) av den sänkta energiskatten, förutsatt att de uppfyller krav på utnyttjande av överskottsvärme och energieffektivitet.¹⁸ Samma skattenivå omfattar även

¹⁵ Europeiska kommissionen, Supporting the green transition.

¹⁶ Energimyndigheten, Framtidens elektrifierade samhälle – analys för en hållbar utveckling, 2021.

¹⁷ Regeringen, ändringsbeslut 2022-06-30 avseende Statens energimyndighets regleringsbrev.

¹⁸ Finlands regering, Regeringens proposition RP 212/2021 rd, Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen om energibeskattnings, https://www.eduskunta.fi/SV/vaski/HallituksenEsitys/Sidor/RP_212+2021.aspx och Finlands finansministerium, Ändringar i energibeskattningsfrån och med ingången av 2022, <<https://valtioneuvosto.fi/sv/-/10623/andringar-i-energieskattningsfran-och-med-ingangen-av-2022>>.

industrin, professionell växthusodling, värmepumpar, elpannor och geotermiska värmelanläggningar.

Norge har sedan 2017 en nedsatt energiskatt för datacenter till 0,48 norska öre/kWh för datacenter med uttag över 0,5 MW.¹⁹ I augusti 2021 lanserade norska regeringen en ny strategi för att attrahera fler datacenterinvesteringar till landet. Strategin innefattar bland annat en avsikt om nya stabila ramförutsättningar för branschen, krav på användning av spillvärme och ökat samarbete mellan branschen och utbildningsinstitutioner.

Enbart under 2019 och 2020 investerades 2,7 miljarder norska kronor i datacenter i Norge. År 2019 skapade datacenter ett direkt värde om 1,5 miljarder norska kronor för den norska ekonomin. Den norska strategin lyfter fram ett scenario där datacenterbranschen år 2030 kan bidra med 30,9 miljarder norska kronor till Norges BNP och sysselsätta 24 900 personer.²⁰

Slutligen, regeringens egen elektrifieringsstrategi som behandlar frågan om spillvärmens från bland annat datacenter innehåller en hänvisning till Energimyndighetens sammanställning som visar att det finns en stor potential och möjlighet för ökat omhändertagande av lågtempererad spillvärme, som förstärks av nyetableringar av bland annat datacenter.²¹

2. Grön industriell revolution

Promemorian: Runt om i Sverige pågår just nu en grön industriell revolution, där både näringslivet och det offentliga genomför stora klimatinvesteringar. Genom att Sverige nyindustrialiseras kan tusentals nya arbeten skapas inom ny, grön industri. För att omställningen ska lyckas behövs tillgång till el. Det är därför viktigt att incitament som påverkar i vilka branscher som den framtida elanvändningen kommer ske också anpassas till den gröna omställningens behov. Det kan därför vara motiverat att undvika att styra tillgången av el till användning i nya datorhallar samtidigt som det kan förväntas ett stort behov av el i andra branscher som kan ge fler arbetstillfällen.

Initialt vill TechSverige påminna om den industristrategi som regeringen antog så sent som i mars 2022: Framtidens industri – en strategi om grön och digital omställning.²² I strategin görs en tydlig koppling mellan grön och digital omställning. Vidare är strategin tydlig i fråga om användningen av molntjänster, förmågan att hantera data, betydelsen av till exempel 5G och AI. För allt detta behövs datacenter.

Andra nedsättningar kvarstår

I promemorian görs inga närmare avvägningar om vilka branscher som skulle vara mer prioriterade eller på vilka exakta grunder det skulle bedömas. Inga närmare faktaupplysningar redovisas i promemorian som stöder argumenten. Här är värt att notera att datacenter är ett stöd för i princip alla storskaliga industrier i Sverige i dag.

I princip all industriell tillverkning har nedsatt energiskatt, där kostnaden uppgår till över 14 miljarder kronor vilket ska jämföras med omkring 0,32 miljarder för datacenter 2021. En närmare analys skulle rimligen visa att datacenter till exempel skapar fler arbets-

¹⁹ Norges skatteverk, Redusert avgift på elektrisk kraft til datasentre - utvinning av kryptovaluta, https://www.regjeringen.no/contentassets/bf295ae5c5984da59a4db62cc7168a84/brev_fra_skatteetaten_kryptovaluta.pdf.

²⁰ Norges regering, Norske datasenter - berekraftige, digitale kraftsenter, <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/norske-datasenter/id2867155/> och DLA Piper, Data centers in Norway - updated national strategy provides new business opportunities, <<https://www.dlapiper.com/en/us/insights/publications/2022/04/real-estate-gazette-data-centers/norway-data-centers-in-norway/>>.

²¹ Regeringen, Nationell strategi för elektrifiering, Energimyndigheten, Framtidens elektrifierade samhälle – analys för en hållbar utveckling, 2021 och Energimyndigheten, Heltäckande bedömning av potentialen för uppvärmning och kylning – underlag för rapportering enligt energieffektiviseringsdirektivet, 2020.

²² Regeringen, Framtidens industri. En strategi om grön och digital omställning, <<https://www.regjeringen.se/493912/contentassets/be7e3504e9d640b0b998b15fac9e4cda/framtidens-industri---en-strategi-om-gron-och-digital-omstallning.pdf>>.

tillfällena och andra nyttor än många andra branscher som fortsatt skulle omfattas av skattenedsättning.

Datacenter utgör endast cirka 2 procent av dessa skatteutgifter. Det är rimligt att anta att energieffektiviseringspotentialen är avsevärt större bland de 98 procent som rör andra industrier. Åtminstone bör detta närmare studeras och ingå i en konsekvensanalys.

Sammantaget växer bilden fram av att grunderna för förslaget och konsekvenserna av det inte är tillräckligt väl utredda.

Utan datacenter ingen grön industriell revolution

Regeringen skriver att det är "viktigt att incitament som påverkar i vilka branscher som den framtida elanvändningen kommer ske också anpassas till den gröna omställningens behov" och det "kan därför vara motiverat att undvika att styra tillgången av el till användning i nya datorhallar samtidigt som det kan förväntas ett stort behov av el i andra branscher som kan ge fler arbetstillfällen." I promemorian finns inget som ger stöd för att detta skulle ge den effekt som förutsågs i promemorian.

En rimligare slutsats än den som dras i promemorian är den omvända – att den gröna industriella revolutionen förutsätter tillgång till datacenter. Det är också något som förmedlas i regeringens industristrategi.

Ett av de omskrivna företagen i den gröna industriella revolutionen är batteritillverkaren Northvolt. Northvolt använder Microsofts molnlösningar för affärs-, hr- och kontors-system.²³ I produktionen i batterifabriken förväntar sig Northvolt att hantera hundratusentals dataregistreringar – per sekund. För att klara det har batteritillverkaren antagit en så kallad molnet först-strategi:

*Northvolt Ett sets a global example in the world of manufacturing with its cloud-first strategy, also referred to as the next-gen connected factory, or Industry 4.0. To build this connected factory, Northvolt is extensively using Amazon Web Services (AWS) for modern cloud capabilities.*²⁴

Med datacenter drivna på fossilbränslefri el i Sverige kan till exempel hela batteriproduktionskedjan hållas fossilbränslefri.

I rapporten Gröna industrisatsningar i norra Sverige, beställd av Tillväxtverket, redovisas att Facebooks lokalisering till Luleå har lett till att Luleå och regionen blivit mer attraktiva för nya företag som bedriver datacenterrelaterad verksamhet samt att utvecklingen i redan befintliga företag har stärkts.²⁵ Men även stora aktörer med intresse av utvecklingen i branschen eller i relaterade branscher vill dra fördel av att vara lokaliserade i anslutning till anläggningen eller i dess influensområde. Såväl Ericsson som Vattenfall har investerat i nya kontor i Luleå, enligt rapporten. Facebooks val av Luleå grundar sig på en omfattande jämförelse med andra alternativa platser i såväl Sverige som i utlandet, varför regionens konkurrensfördelar sannolikt noteras även av andra företag i samma eller relaterade branscher, konstateras det i rapporten.

I ovan nämnda rapport redovisas också att högkvalificerade jobb skapar större spridningseffekter än mindre kvalificerade jobb i en ekonomi och att vissa etableringar kan bli självförstärkande för andra aktörer i dess närhet. Det sker då en betydande spridning även om det totala antalet sysselsatta i själva den nya etableringen kan vara begränsat.

²³ CIO, Så bygger Northvolt sin it från grunden, <<https://cio.idg.se/2.1782/1.762107/sa-bygger-northvolt-sin-it-fran-grunden>>.

²⁴ Amazon Web Services, Northvolt's next-gen connected factory—a digital blueprint factory built from scratch, <<https://aws.amazon.com/blogs/industries/northvolts-next-gen-connected-factory-a-digital-blueprint-factory-built-from-scratch/>>.

²⁵ I rapporten används Facebook, i dag heter företaget Meta. Gröna industrisatsningar i norra Sverige. Små och medelstora företags möjligheter, <https://tillvaxtverket.se/download/18.21147560182b1c68abd59d47/1661513651566/Ramboll_Rapport_industrisatsningarn_norrasverige_slutleverans.pdf>.

Om någon form av klusterbildning uppstår kan det skapas platsbundna fördelar som lockar till sig fler etableringar. En viktig effekt är också, enligt rapporten, att den regionala mottagningskapaciteten för större etableringar ökar. Kommuner lär sig att hitta formerna för att möta upp med både kompetens och snabba besked genom paketerade erbjudanden och mer effektiva tillståndsprocesser.

Den vidare betydelsen av datacenter

Varken Riksrevisionen eller regeringen har utvärderat datacentrens nytta i relation till målen för digitaliseringspolitiken. Utan en sådan utvärdering, som ligger till grund för en konsekvensanalys, är det förknippat med stora risker att genomföra förslaget.

Datacenter är det digitala ekosystemets grundläggande infrastruktur och en förutsättning för att det vi tar för givet ska fungera i ett modernt samhälle. Det gäller särskilt för tech-branschen – Sveriges nya basindustri och grunden för alla andra branschers digitalisering – vars bidrag till BNP år 2020 uppgick till 281 miljarder kronor.

Omkring 75 procent av de svenska industriföretagen använder molnbaserade tjänster i stor utsträckning enligt en rapport från Teknikföretagen och Rise (Research Institutes of Sweden). Ökningen är snabb – 2014 var det 40 procent.²⁶ Betydelsen för andra arbetstillfällen torde vara mycket stor.

Sveriges datastrategi från 2021 fastslår att Sverige ska vara en ledande datadelningsnation inom AI och digital innovation med syftet att stärka välfärden, konkurrenskraften och ett hållbart samhälle.²⁷ Datacentren är en nödvändig infrastruktur för att vi ska nå dessa mål. Även med 5G-utbyggnaden i Sverige blir investeringar i framför allt lokala datacenter allt viktigare. EU:s digitaliseringsmål fastslår att hela unionen ska ha 5G-täckning senast år 2030. I Sverige är endast en femtedel av 5G-nätet utbyggt, jämfört med genomsnittet i EU på över tre femtedelar.²⁸ Enligt Rise kommer 5G-utbyggnaden att kräva fler och nya typer av datacenter (jämför även med regeringens nya industristrategi).

Datacenter bidrar till målen för den regionala tillväxtpolitiken. Många regioner, inte minst i norra Sverige, ser datacentren som en möjlighet att stärka sin roll som tillväxtmotor. De utvecklar en gemensam pool av arbetskraft och stödtjänster samt ”spillover”-effekter i form av kunskap. Regioner med datacenter får konkurrensfördelar som andra branscher gynnas av.

För att de tekniska förutsättningarna ska vara de allra bästa behöver datacenter ligga nära tillämpningarna. Även om många tjänster kan utföras på distans i molnet finns det avancerade och krävande tillämpningar där närheten till datacenter är av stor betydelse.

3. Förändrade förutsättningar sedan 2017?

Promemorian: När skattenedsättningen för datorhallar infördes 2017 var förutsättningarna helt annorlunda än i dag och det finns därför anledning att ompröva de bedömningar som gjordes då. Skattenedsättningen för energiskatt på elektrisk kraft som förbrukas i datorhallar föreslås därför slopas.

I promemorian anges helt sonika att “förutsättningarna var helt annorlunda när skattenedsättningen för datorhallar infördes 2017 än i dag”. Därför anser man att det finns

²⁶ Data, edge och cloud - analys och förslag till strategi, <<https://www.ri.se/sv/vad-vi-gor/projekt/data-edge-och-cloud-analys-och-forslag-till-strategi>>

²⁷ Data – en underutnyttjad resurs för Sverige: En strategi för ökad tillgång av data för bl.a. artificiell intelligens och digital innovation, <<https://www.regeringen.se/4aa1b8/contentassets/56abce3c5f6447a1a285602718b86ad1/data--en-underutnyttjad-resurs-for-sverige-en-strategi-for-okad-tillgang-av-data-for-bl.a.-artificiell-intelligens-och-digital-innovation>>.

²⁸ Digital Economy and Society Index (DESI) 2022. Thematic chapters, <https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/88764>.

anledning att ompröva de bedömningar som gjordes och man föreslår att skattenedsättningen för energiskatt på elektrisk kraft som förbrukas i datorhallar slopas.

Att det geopolitiska, liksom energipolitiska, läget är förändrat är ostridigt. Att det däremot innebär helt andra förutsättningar för denna långsiktigt strategiska skattenedsättning finns inte grund för. Promemorian redogör inte heller för vad skillnaderna skulle bestå i.

Som TechSverige har visat så talar tvärt om många av förändringarna sedan skattenedsättningen infördes för att den bör behållas:

- Ett slopande skadar Sveriges rykte som stabilt land för investeringar.
- Det försämrade säkerhetsläget har nu lagts till som ytterligare ett argument för datacenter i Sverige.
- Den gröna industriella revolutionen och näringslivet i vid mening har ett avgörande behov av datacenter.
- Datacenter skapar direkta arbetstillfällen, men den stora betydelsen är för indirekta effekter på ekonomi, sysselsättning, hållbarhet och konkurrenskraft.
- Datacenter har effektiviserat sin energiförbrukning i mycket stor omfattning.

Bristande konsekvensanalys och utvärdering saknas

Ett stöd för TechSveriges hållning, att det skulle behövas ytterligare underlag för ett beslut, tycks vara regeringens eget förhållningssätt. Så sent som den 30 juni 2022 beslutade regeringen om det ovan nämnda uppdraget till Energimyndigheten. Uppdraget gäller bland annat datacenters energianvändning och påverkan på energisystemet. Uppdraget ska dessutom redovisas i närtid (31 januari 2023) så den korta remisstiden för förslaget är opåkallad, då redovisningen från Energimyndigheten rimligen bör ingå i regeringens fortsatta beredning av förslaget.

Vidare har skattenedsättningen inte utvärderats. Varken regeringen eller nu Finansdepartementets promemoria har på något betydelsefullt sätt omprövat de bedömningar som gjordes när reglerna infördes. Dessutom har det hittills saknats underlag för att göra det (jämför Riksrevisionens rapport och det ovan nämnda uppdraget till Energimyndigheten). Det leder vidare till iakttagelsen att beredning av ärendet inte på ett meningsfullt sätt uppfyller regeringsformens beredningskrav – bland annat avseende upplysningar från myndigheter, kommuner och enskilda.

* * *

Att slopa skattenedsättningen är ogrundat, olämpligt och riskerar att skada svenska intressen allvarligt. Samtidigt finns det stora möjligheter att utveckla politiken på området för att nå flera mål inom digitaliserings-, energi-, klimat- och näringspolitiken.

Ett första steg kan vara att, likt Norge, ta fram en svensk datacenterstrategi. Utgångspunkten bör vara att Sverige ska vara ett attraktivt land att investera i, med stabil tillgång till billig, fossilfri el, robust digital infrastruktur, hög kompetens och stabila villkor. Strategin bör tas fram i nära samverkan med branschen.

För TechSverige

Christina Ramm-Ericson
näringspolitisk chef

Fredrik Sand
näringspolitisk expert